Autor Guste Santini
Nedjelja, 10 Prosinac 2000 18:58

"Izvan tržišnog gospodarstva znamo da nema prosperiteta pa prema tome ni zadovoljenja temeljnih ljudskih potreba. Mi ga, dakle, zagovaramo ali tražimo da se usporedn s njim izgrađuje učinkovita socijalna politika kao korektiv njegovih nepovolnih učinaka. Osobito se protivimo da se tržišno ponašanje primjenjuje izvan gospodarstva.

To znači da se konkurencija i zakon jačega kao prihvatljivo ponašanje u gospodarstvu, ne smije primjenjivati u društvu u kome se moraju uspostaviti mehanizmi koji će štititi slabije, manje nadarene i hendikepirane. Oni trebaju biti zaštičeni učinkovitim socijalnim sustavom koji će svakome omogućiti dostojanstven život."

I dalje: **"socijalni nauk odavno je nadmašio okvire same Katoličke crkve i po svom humanističkom pristupu postao nezaobilazna civilizacijska stečevina. Imajući to u vidu R. Prodi, predsjednik komisije EU,….., istaknuo je da proces ujedinjenja Europe ima svoje podrijetlo u kršćanskom socijalnom duhu."**

Izlaganje gospodina Ljubomira Antića na sjednici Središnjeg odbora DC-a u okviru rasprave o privrednoj situaciji u Hrvatskoj značajno je upozorenje s čime se u ovom teškom, kriznom, trenutku Hrvatska suočava.

Napomene koje je istaknuo gospodin Antić dan prije sam čuo od Branka Horvata za koje se teško može reći da su politički istomišljnici. Slične riječi Drage Vojnića i Vlade Veselice svakako će manje iznenaditi. Što to pokazuje? I na što izneseno upozorava?

Postoji opća ocjena o kriznom stanju u našem društvu. Kriza je vrlo slojevita (Vojnić) ali hrvatski je čovjek toliko puta našao izlaz i kriznog stanja (V. Veselica) pa će to i sada učiniti. Jedini ispravni put je definiranje Koncepcije i strategije razvoja (Zdunić). Samo sa Koncepcijom i strategijom razvoja u globalizirani svijet ulazimo kao subjekt a ne kao objekt (pristalice planiranja). Sada imamo sudbinu objekta.

Globalizacija nije sporna; sporno je kako se uključiti u nezaustavljivi proces. Prijedlog postoji (G., I. Santini). Postoje više prijedloga (Ekonomski institut¸ Ekonomski fakultet,….) kako pokrenuti razvoj u Hrvatskoj. Postoji optimizam. Postoji pesimizam.

Fundamentalistički liberalizam (Horvat, Antić) od - socijalno senzibilnog - dijela čovječanstva označen je kao opasnost za milijune i milijarde ljudi koji su zaostali u razvoju. Tehničko-tehnološka revolucija produbljuje taj jaz između razvijenih i nerazvijenih. WTO i demonstracije. Sastanak MMF-a i demonstracije. Sastanak World Bank i demonstracije. Demonstracije su poziv - vapaj - razvijenom svijetu da pomogne manje ravzijenim i manje učinkovitim zemljama da opstanu. Radi se o golom opstanku.

Povećava se raspon između bogate manjine i siromašne većine u svakoj zemlji; u većoj se to mjeri događa na relaciji razvijenih i nerazvijenih zemalja. Ekonomisti to mjere rastom indeksa koncentracije bogatstva i nacionalnog dohotka.

Na pragu trećeg tisućljeća svjedoci smo stvaranju dviju - ili možda više - socijalnih grupa u bilo

kojoj zemlji. Krajnjosti "bijelo" - "crno" bile su - i ostale - nepremostive suprotnosti. Uvjek je to bilo tako ali nikada tako dramatično. Nikada se tako dramatično nije povećavao dio koji nazivamo "podzemlje" i smanjivao dio populacije koji smatramo socijalno prihvatljivog. Dnevno se mjenjaju i standardi što je dopušteno a što nije. Zemlje u tranziciji su samo najdramatičniji primjer što se događa kada se promjenen odvijaju nepredvidivo. Nezaposlenost, droga, prostitucija, prosjaci, alkohol,…

Kapital odnos i jedino kapital odnos je kriterij koji postaje jedino važan u svakoj zemlji. Socijalno ugroženi postaju tamna strana i dio cijene ovog razvoja per se a ne u funkciji koji će osloboditi ljudsku jedinku koja se slobodno udružuje u širu zajednicu kako bi ostvarila svoje ciljeve koji nisu u suprotnosti sa ciljevima njegove zajednice.

Na kraju vratimo se opet Antiću: **"…uz svaku koncepciju izlaska iz krize, treba usporedo raditi i na socijalnom programu kao amortizeru (privremenih) loših učinaka reformskih gospodarskih mjera na životni standard građana. Iskustvo uči da socijalna napetost proizvedena reformskim ili stabilizacijskim mjerama zna omesti provedbu dobrih programa, nako čega se stanje vraća na početni položaj a problemi dižu na višu potenciju."**

Na kraju zaključujem stvara se iz dana u dan kritična masa građana - što ohrabruje - koji smatraju i traže tržište sa ljudskim likom. Da li su očekivanja realna? Moraju biti; ako ne gdje idemo!